

Evaluatierapportage incident
Exxon Mobil 2 september
2008

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1. Inleiding.....	3
2 Omschrijving incident.....	3
3 Aanpak evaluatie.....	3
4. Opzet rapportage	3
5. Deelnemers evaluatietraject.....	4
6. Alarmering.....	5
7. Op- en afschaling (in Nederland)	8
8. Informatiemanagement	9
9. Leiding en coördinatie	11
10. Bestuurlijke conclusies voor de gemeente Woensdrecht	13
11. Aanbevelingen	14

1. Inleiding

Op 2 september 2008 heeft een incident plaatsgevonden bij Exxon Mobil te Antwerpen. Er is een kortdurende stroomstoring geweest waardoor er een hoeveelheid gevaarlijke stoffen kon ontstappen. Het effectgebied betrof meerdere gemeenten in de Veiligheidsregio Midden- en West Brabant. Op verzoek van de burgemeester van de gemeente Woensdrecht en ten behoeve van de gemeenteraad en de Veiligheidsregio Midden- en West Brabant is onderzoek gedaan naar het verloop van het incident op 2 september 2008. Dit evaluatierapport is voorzien van een aantal conclusies en aanbevelingen.

2 Omschrijving incident

Op dinsdag 2 september 2008 omstreeks 12.00 uur heeft een elektriciteitsstoring in de raffinaderij van Exxon Mobil gezorgd voor een stroomonderbreking van enkele uren. Als gevolg van deze stroomonderbreking is de raffinaderij volgens standaard noodprocedures veilig uit bedrijf genomen. Tijdens deze uitbedrijfname is kortstondig een hoeveelheid gas uit de veiligheidsventielen vrijgekomen, waaronder waterstofsulfide (H_2S). Er is door de lage luchtconcentraties H_2S op geen enkel moment gevaar voor de volksgezondheid geweest, noch voor het op de raffinaderij werkzame personeel, noch voor omwonenden. Wel is kortstondig geurhinder ontstaan in het noorden van de Provincie Antwerpen en in het westen van de Nederlandse Provincie Noord-Brabant. Dit had veel stankoverlastklachten tot gevolg. Ook zijn er meldingen binnengekomen van mensen die onwel zijn geworden.

3 Aanpak evaluatie

Na het incident is geëvalueerd. Alle betrokken diensten hebben input geleverd om een werkdocument op te stellen waarin op chronologische volgorde staat welke acties, op welke tijden zijn ondernomen. Dit werkdocument is samengesteld door de ambtenaar openbare orde en veiligheid van de gemeente Woensdrecht en de regionaal commandant van dienst van de brandweer.

Het werkdocument is verstuurd naar alle diensten en daarna is er op 23 september 2008 een evaluatiebijeenkomst geweest. Doel van deze bijeenkomst was om het werkdocument compleet te krijgen. Zodat een rapportage kan worden opgesteld dat is gebaseerd op het werkdocument. Deze rapportage wordt aangeboden aan het College en de Raad van de gemeente Woensdrecht en het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Midden- en West Brabant. Daarnaast krijgen alle diensten die hebben meegewerkt aan dit evaluatierapport een afschrift.

4. Opzet rapportage

Deze rapportage is opgedeeld in vier aandachtsgebieden, zoals deze worden omschreven in de landelijk opgestelde basisvereisten te weten; alarmering, op- en afschaling, informatiemanagement en leiding en coördinatie. In elk hoofdstuk worden de feiten kort toegelicht, waarna er conclusies worden getrokken en aanbevelingen worden gedaan. In hoofdstuk 10 komen de bestuurlijke conclusies van de gemeente Woensdrecht aan de orde. In het laatste hoofdstuk worden alle aanbevelingen nogmaals opgesomd, uitgesplitst per organisatie.

In de bijlage is een tijdsbalk ingevoegd, die de cruciale momenten van het incident aangeeft.

5. Deelnemers evaluatietraject

De heer Fränzel	Burgemeester gemeente Woensdrecht
De heer Meeuwisse	Loco burgemeester gemeente Woensdrecht
De heer Adriaanse	Loco gemeentesecretaris gemeente Woensdrecht
Mevrouw Kolkman	Ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid gemeente Woensdrecht
Mevrouw van Hees	Communicatieadviseur gemeente Woensdrecht
De heer Verhoeven	Regionaal commandant van dienst brandweer
De heer van Zanten	Voorzitter Regionaal Operationeel Team
De heer van Peer	HS-GHOR (Hoofd Sectie GHOR)
De heer Hagenaars	HovD-West Brandweer (Hoofd Officier van Dienst)
De heer Meijer	Operationeel chef Politie Midden- en West Brabant
De heer Scheepers	Provincie Noord-Brabant
De heer Bruelemans	Ambtenaar Rampenbestrijding Antwerpen
De heer Simons	Regionale Milieudienst
De heer Asselman	Exxon Mobil
De heer Vissers	Exxon Mobil
De heer Vermeulen	Exxon Mobil
De heer Baeckelmans	Exxon Mobil

6. Alarmering

Feitenrelaas

Alarmering van het incident bij Exxon Mobil naar de hulpverleningsdiensten van Antwerpen

Uit het werkdocument blijkt dat het incident om 12.00 uur heeft plaatsgevonden. De HC 100 (meldkamer brandweer Antwerpen) is door omliggende bedrijven op de hoogte gesteld. Omliggende bedrijven zagen de affakkeling toenemen. De brandweer Antwerpen is om 12.33 uur gealarmeerd door de HC 100. De dienstdoende kapitein van de brandweer Antwerpen is om 12.50 uur in contact is gekomen met Exxon Mobil. Om 13.14 uur is een operationele commandopost ingericht (COPI), op dat moment kreeg de HC 100 een overall beeld door van het incident van de brandweer Antwerpen. Om 12.14 uur heeft Exxon de milieudiensten in Antwerpen, per fax laten weten dat er een incident plaats had gevonden.

Alarmering van de HC 100 naar de GMK Tilburg

Toen de HC 100 een overall beeld had van het incident (dit was om 13.14 uur) is de GMK (gemeenschappelijke meldkamer Tilburg) gealarmeerd. Dit gebeurde om 13.18 uur.

Meldingen naar de GMK Tilburg

Om 12.33 uur wordt de eerste melding bij de Teleservice (0900-8844) gedaan door burgers van de kern Putte in de gemeente Woensdrecht. De klacht is stankoverlast. Om 12.37 uur word de melding vanuit de Teleservice, doorgezet naar de GMK. Deze melding werd multidisciplinair aangemaakt. Om 12.39 uur is deze melding geopend door de brandweer. Om 12.40 uur is de OvD-B (Officier van dienst Brandweer) gealarmeerd.

De GMK Tilburg heeft om 12.37 uur de eerste meldingen binnen gekregen van stankoverlast. Omdat dit een stankoverlast betrof, is de OvD-B met een prio 2 ter plaatse gegaan, conform procedure. Later, om 13.18 uur –nadat de HC 100 de GMK heeft gealarmeerd- werd het duidelijk, dat het incident van Exxon verantwoordelijk was voor de stankoverlast die eerder gemeld was door burgers van de gemeente Woensdrecht bij de Teleservice. Om 13.26 uur meldt de kapitein ter plaatse bij het incident in België aan de HC 100 dat het onder andere om de stof H₂S gaat. Dit wordt om 13.44 uur gemeld aan de GMK Tilburg.

Geen alarmering van de gouverneur van Antwerpen naar de provincie Noord-Brabant

Het bedrijf Exxon Mobil heeft het provinciebestuur Antwerpen om 13.20 uur geïnformeerd. De melding had de volgende info:

- feit dat er een stroomstoring was;
- dat om die reden was overgegaan tot een shut-down;
- dat er geen externe gevolgen waren (dus geen gevaren, noch binnen het bedrijf, noch buiten het bedrijf);
- dat het Crisiscentrum van de Regering en de Stad Antwerpen eveneens werden geïnformeerd;
- dat er verwacht werd om terug op te starten tegen 17uur.

Alle voornoemde informatie gaven volgens de gouverneur geen aanleiding tot het afkondigen van een rampenfase of het informeren van de provincie Noord-Brabant. Aangezien op dat ogenlik en tot op later tijdstip er geen gevaren waren binnen of buiten het bedrijf, werd er door de gouverneur dan ook geen verdere acties ondernomen.

Toelichting informatievoorziening Nederland/België

In de Nederland-Belgische overeenkomst 1984 (inclusief de eerste aanvullende overeenkomst 1990) en de bilaterale bijstandsovereenkomsten 1992 is bepaald dat de commissaris van de Koningin (CdK) en de gouverneur bevorderen dat een burgemeester, in wiens gemeente een ramp- of ongevalgebeurtenis plaatsvindt, onmiddellijk alle relevante informatie verstrekt aan: de burgemeester(s) van de in het andere land gelegen aangrenzende gemeente(s) en aan de gouverneur / CdK van de eigen provincie¹.

Zodra de CdK / gouverneur heeft vernomen van een ramp- of ongevalgebeurtenis, dient hij onmiddellijk alle relevante informatie te verstrekken aan: de gouverneur / CdK in de aangrenzende provincie en aan de Minister van Binnenlandse Zaken van het eigen land².

Conclusies

1. Doordat Exxon niet meteen om 12.00 uur de HC-100 heeft gealarmeerd maar heeft gehandeld op basis van een intern incident is hierdoor de alarmering richting de Belgische meldkamer traag op gang gekomen. Exxon heeft wel om 12.14 uur per fax aan de milieudienst doorgegeven dat er een incident was, maar niet aan de HC-100. Om 12.33 heeft de HC-100 pas kunnen anticiperen op het incident omdat andere bedrijven rondom Exxon de HC-100 alarmeerden, waardoor de hulpverlening later op gang is gekomen. De brandweer van Antwerpen was om 12.41 ter plaatse. Operationeel gezien kon de melding doorgezet worden naar de GMK, pas nadat er een overall beeld op het COPI (Coördinatie team plaats incident) bij Exxon was gevormd. Dit overall beeld ontstond om 13.14 uur. Op basis daarvan kan de conclusie getrokken worden dat er correct en volledig richting de GMK Tilburg gealarmeerd is.
2. Gezien het gestelde onder één, is bestuurlijk gezien de alarmering vanuit België naar Nederland traag verlopen. Het was wenselijk geweest dat de alarmering meteen om 12.33 uur gedaan was vanuit de HC-100 naar de GMK. Het nadelige effect daarbij is geweest dat de informatievoorziening in de richting van de bestuurders, burgers en media, pas op gang heeft kunnen komen nadat de stankoverlastklachten gekoppeld werd aan het incident bij Exxon Mobil. Ten gevolge van de sterke wind en windrichting, was de wolk weg voordat er actie ondernomen kon worden. Als de Nederlandse hulpverleningsdiensten nog eerder op de hoogte waren gesteld, had er tijdig op het incident gehandeld kunnen worden.
3. Op basis van de meldingen van stankoverlast zijn de juiste functionarissen tijdig geïnformeerd en gealarmeerd. Wanneer bekend was geweest dat de stankoverlast uit het Antwerpse havengebied kwam, had er een hogere prioriteit aan gegeven worden. De informatievoorziening over de soort stof vanuit de HC 100 naar de GMK Tilburg had sneller moeten. Dit heeft een kwartier geduurd.
4. Provincie Noord-Brabant is niet geïnformeerd door de gouverneur van Antwerpen.

Aanbevelingen

1. Onderzocht moet worden of alle Seveso bedrijven in het Antwerpse havengebied procedures hebben voor doormeldingen naar de HC-100;
2. Aanbevolen wordt bedrijven in het Antwerpse havengebied te adviseren om ook bij een intern incident de HC 100 te informeren;
3. Aanbevolen wordt om daarnaast de bedrijven te informeren over de samenwerking tussen België en Nederland, zodat ze beter kunnen anticiperen op de alarmering naar Nederland vanuit België;

¹ Artikel 13 Nederlands-Belgische overeenkomst 1984 jo. artikel 11, lid 2 eerste aanvullende overeenkomst 1990 en artikel 2, lid 1 van de bilaterale bijstandsovereenkomsten 1992.

² Artikel 11 lid 3 van de eerste aanvullende overeenkomst 1990 en artikel 2 lid 2 van de bilaterale bijstandsovereenkomsten 1992

4. De HC-100 moet nieuwe informatie sneller doorzetten naar de GMK zoals de melding van de soort stof;
5. Aanbevolen wordt om de afspraken tussen de gouverneur van Antwerpen en de provincie Noord-Brabant nader te onderzoeken en eventueel de afspraken vernieuwen als blijkt dat de afspraken in de praktijk niet werken.

7. Op- en afschaling (in Nederland)

Feitenrelaas

GRIP 2 is gemaakt op basis van meerdere redenen.

1. De melding van de stof door de HC 100; dit betrof onder andere de stof H₂S en werd om 13.44 uur gemeld aan de GMK Tilburg.
2. Na melding van meerdere stank- en overlast klachten uit de gemeenten Woensdrecht, Halderberge, Moerdijk en Roosendaal werden deze klachten gekoppeld aan de informatie van 13.44 uur omtrent de aard van de stof.

Op basis hiervan is om 13.50 uur GRIP 2 gemaakt door de HOvD-West (Hoofd Officier van Dienst West Brandweer). Uit de overzichten van GMS (geïntegreerd meldkamer systeem), blijkt dat de interne alarmering van de politie in de voorfase niet toereikend was, bij GRIP 2 is er wel adequaat gereageerd door een SGB0 (staf grootschalig en bijzonder optreden) te alarmeren. Er is niet bekend wat de reden was voor het niet alarmeren van politie functionarissen bij de melding van stankoverlast. De meldkamer van de geneeskundige kolom, heeft in eerste instantie niet alle functionarissen bij GRIP 2 gealarmeerd. Op dat moment was het vrij druk op de GMK met andere meldingen uit de regio. Ten onrechte is er niet aan gedacht om, naast een ambulance, de OvdG en de CvDG, ook de HSGHOR te alarmeren. In tweede instantie is dit alsnog gebeurd. Aanbeveling is om bij zaken die minder vaak voorkomen de instructies te raadplegen en volgens deze te werken. De instructies zijn wel aanwezig in de systemen van de GMK.

Gemeente Woensdrecht is niet op de hoogte gesteld van de afschaling van GRIP 2 die in de regio heeft plaatsgevonden.

Conclusies

1. Op basis van de informatie voor wat betreft stankoverlast, is er tijdig gehandeld met het opschalen van de GRIP structuur;
2. Op basis van de koppeling die gelegd kon worden nadat er bekend was dat er een verband was tussen het incident bij Exxon en de stankoverlast in meerdere gemeenten, is er tijdig GRIP 2 gemaakt;
3. Geneeskundige kolom is in aanvang niet volledig mee opgeschaald in de GRIP structuur. Met name de alarmering van de HS-GHOR is een half uur na afkondigen GRIP 2 gebeurd;
4. Politie betrokkenheid was in de voorfase niet toereikend;
5. Gemeente Woensdrecht was niet op de hoogte van de afschaling van het incident.

Aanbevelingen

1. Politie adequater reageren op incidenten met betrekking tot stankoverlast en/of incidenten vanuit het Antwerpse Haven gebied;
2. Bij zaken die minder vaak voorkomen op de meldkamer de instructies te raadplegen en volgens deze te werken;
3. Afschaling ook doorgeven aan de getroffen gemeente;

8. Informatiemanagement

Feitenrelaas

Communicatie ROT

Hoofd sectie gemeenten vanuit het ROT heeft goed contact gehad met de loco-gemeentesecretaris van de gemeente Woensdrecht. Er was geen intensief contact tussen ondersteuning sectie gemeenten en de ambtenaar Rampenbestrijding van de gemeente Woensdrecht. Er was bij de ambtenaar rampenbestrijding niet bekend wie piketdienst had. Als gevolg daarvan kon er geen direct contact worden gelegd met de juiste functionaris omdat er geen piketnummer beschikbaar is voor ondersteuning sectie gemeenten.

Daarnaast blijkt uit het feitenrelaas, dat er diverse “eigen lijnen” naar derden zijn gelegd (bijvoorbeeld provincie, RMD). Dit heeft niet tot verkeerde beeldvorming geleid, maar het risico is aanwezig dat dit daardoor kan gebeuren.

Er was een verschil van weergave in het aantal onwelwordingen tussen het persbericht van de veiligheidsregio en zoals burgemeester Fränzel dat verwoordde later die middag onder meer op Omroep Brabant. Dat kan mogelijk verklaard worden door voortschrijdend inzicht. Echter het persbericht van het ROT/Veiligheidsregio was gebaseerd op de input van de GHOR. Kennelijk waren de gegevens die gebruikt werden in Woensdrecht niet exact hetzelfde.

Voorlichting pers

De pers vroeg vanaf 14.00 uur om informatie. Het verzoek om informatie is door de pers neergelegd bij de gemeente Woensdrecht. Conform de geldende afspraken, is de persvoorlichting in handen gegeven van de Veiligheidsregio, sectie Voorlichting. Deze gaf om 15.41 het eerste persbericht af. Dit heeft veel druk op burgemeester en afdeling Communicatie van de gemeente Woensdrecht gelegd. Bovendien gaf het persbericht dezelfde informatie die om 14.00 uur bij de burgemeester en de communicatieadviseur van de gemeente Woensdrecht al bekend was.

Voorlichting burgers

Door de gemeente Woensdrecht is intensief gebruik gemaakt van de ten dienste staande middelen voor de rampenbestrijding (calamiteiteninformatielijn, website). Toen echter bleek dat het incident zich uitstreekte over meerdere gemeenten in West-Brabant, en de informatie een bredere doelgroep had, is de boodschap van de calamiteiteninformatielijn niet gewijzigd. Omroep Brabant is niet ingeschakeld als rampenzender.

Conclusies

1. Contact tussen ondersteuning sectie gemeenten ROT en ambtenaar rampenbestrijding gemeente Woensdrecht was niet intensief genoeg;
2. Ambtenaar Rampenbestrijding gemeente Woensdrecht kon niet direct weten wie er piket heeft in het ROT, er is geen direct piketnummer;
3. Informele contacten naar derden kunnen leiden tot verkeerde beeldvorming;
4. Verschil in weergave onwelwordingen bij het ROT en de gemeente Woensdrecht zorgde voor misverstanden tijdens en na het incident;
5. Door gebruik maken van calamiteiteninformatielijn en website, en door verspreiding van een brief, huis aan huis, diezelfde avond, zijn de burgers adequaat en snel geïnformeerd;
6. Informatie moet tijdig worden aangepast aan de actuele situatie.

Aanbevelingen

1. Ondanks het feit dat de communicatieprocedure ROT conform afspraak verlopen is, moet de procedure worden herbezien. Deze blijkt in praktijk te langzaam te zijn en niet aan te sluiten bij de feitelijke informatiebehoefte van met name de pers. De communicatiemiddelen die de media

ter beschikking heeft geven meer en sneller informatie, dan hetgeen wat er gecommuniceerd is naar de pers toe. In toekomstige situaties zal er actiever worden gehandeld naar de pers. Het is aan de burgemeester om hierin zelfstandig een afweging te maken;

2. Onderzoek of er intensiever contact kan zijn vanuit ondersteuning sectie gemeente ROT met de ambtenaar rampenbestrijding in de gemeente;
3. Onderzoek de mogelijkheid om te komen tot een pikettelefoon voor de ondersteuning sectie gemeente;
4. Zorg ervoor dat in eerste instantie de formele informatiekkanalen en contacten worden gebruikt alvorens de informele lijnen in te zetten;
5. Onderzoek en verbeter de procedure ten aanzien van persvoorlichting vanuit het ROT. Met name de snelheid waarmee de eerste berichten naar de gemeente en de pers gaan, moet omhoog;
6. Sneller een persbericht uitdoen op basis van wat iedereen weet en wat iedereen toch al ziet;
7. De inhoud van het persbericht moet, ondanks tijdsdruk, beter worden afgestemd met het GBT;
8. Pas informatie tijdig aan op de website en via de calamiteiteninformatielijn.
9. De rampenzender Omroep Brabant inzetten bij calamiteiten met burgervoorlichting.

9. Leiding en coördinatie

Feitenrelaas

Uit het feitenrelaas blijkt, dat zowel in de gemeente Woensdrecht, als in de gemeente Moerdijk er gewerkt is met tenminste een kern-GBT (gemeentelijk beleidsteam). Hierbij waren voor wat betreft de gemeente Woensdrecht, aanwezig; de OvD-B, de OvD-G (geneeskundig officier) en geen functionaris van de politie. In gemeente Moerdijk zat alleen de OvD-B van de operationele diensten om de tafel. Het effect hiervan is, dat er geen formele lijnen lopen tussen met name ROT en de operationele diensten in het kern-GBT. Het effect hiervan kan zijn dat niet de juiste informatie bij de juiste personen terecht komen.

Bij de opschaling naar GRIP 2 bleek de HS-GHOR te laat gealarmeerd. De reden hiervan is eerder beschreven in het hoofdstuk op- en afschaling. De secretaris ROT is wel gealarmeerd maar niet opgekomen. Bij navraag blijkt dat contact onderhouden is met de meldkamer. Daarna is het verkeerd gegaan in de onderlinge afstemming tussen de functionarissen binnen deze secretarispoule. Voor de duidelijkheid; er wordt dus een poule van functionarissen gealarmeerd waarna er in overleg met de meldkamer één van deze functionarissen richting de meldkamer komt om de functie van secretaris te bekleden. Wat er precies verkeerd is gelopen in de onderlinge communicatie tussen deze functionarissen en tussen de meldkamer is niet geheel duidelijk. Vanuit het ROT is er meerdere malen verzocht om een secretaris.

Gelet op het feit dat er geen brongebied binnen Nederland was, is er geen Copi ingericht. Uit de berichtgeving werd duidelijk bij de leider ROT, dat in het veld, de verschillende hulpdiensten behoefte hadden aan overleg en coördinatie. Daarop heeft de leider ROT bij de centralisten aangegeven dat zij door konden geven aan de collegae hulpdiensten dat er een CoPI op het gemeentehuis zou worden ingericht. (deze locatie omdat de OVD brandweer daar aanwezig was en reeds over veel informatie beschikte. Deze opdracht is niet nogmaals gecheckt door de leider ROT daar hij weer terug naar de ROT ruimte moest. Mogelijk is het ontmoetingspunt (het gemeentehuis) wel doorgegeven maar is daar niet de term CoPI voor gebruikt. Het effect daarvan was, dat er geen centraal coördinatiepunt was, op die plek waar de operationele hulpdiensten daar de meeste behoefte aan hadden, namelijk de gemeente Woensdrecht.

De piketpool communicatie is gealarmeerd, maar het heeft moeite gekost om volledig te zijn. De reden hiervan is dat het rooster van de piketpool nog niet sluitend is. Vanuit gemeente Breda zijn vier functionarissen opgekomen. Er was geen overdrachtsmoment tussen de piketpool en de communicatieadviseur en ambtenaar rampenbestrijding van de gemeente Woensdrecht, noch bij aankomst noch bij het weggaan. Hierdoor zijn er acties blijven liggen en was niet duidelijk voor de communicatieadviseur en ambtenaar rampenbestrijding wat er allemaal was gebeurd en wat de taken en bevoegdheden van de piketpool waren.

Conclusies

1. In de twee kern-GBT's zaten niet de juiste spelers aan tafel;
2. Het ROT was niet in zijn voltalligheid aanwezig;
3. Er was geen Copi, waar er toch behoefte was aan centrale coördinatie;
4. Alarmering van de piketpool Communicatie was niet volgens procedure;
5. De informatievoorziening kan beter van en naar de piketpool Communicatie.

Aanbevelingen

1. Het is wenselijk om in de Veiligheidsregio Midden- en West Brabant bestuurlijk de afspraak te verankeren dat in eerste instantie een kern-GBT met bemensing van hulpdiensten wordt ingesteld in de eerste gemeente die effecten heeft van een incident dat zich buiten de Veiligheidsregio Midden- en West Brabant heeft ontwikkeld en vanuit daar bezien of er opgeschaald moet worden naar GRIP 4.
2. Zorg ervoor dat er een gedegen piketrooster Communicatie beschikbaar is;
3. Zorg ervoor dat de piketpool Communicatie de overdracht regelt; bij aankomst en bij vertrek. (Naambordjes en takenkaarten kunnen hierbij toepasbaar zijn);
4. Stel een rampen USB stick beschikbaar in iedere gemeente. Hier kan lokale informatie opstaan zoals het rampenplan, contactgegevens binnen de gemeente, de regionale informatiegids, overeenkomsten, werkprocedures, ervaringen uit andere incidenten van deze gemeente, voorbeelden van persberichten, voorbeelden van bewonersbrieven, handleidingen die binnen de gemeente gelden. Deze USB stick kan overgedragen worden aan de communicatiepool zodat zij alle lokale informatie hebben.
5. Overweeg ondanks het feit dat er geen brongebied is in Midden- en West Brabant, toch het inrichten van een Copi op een logische plek bij een dergelijk incident.
6. Zorg voor structuur over informatie vanuit en naar het CoPI (of bewuste afwijking daarvan met dan aangepaste afspraken);
7. Wees snel duidelijk in wat communicatie in het ROT kan leveren en stem nogmaals taken af in het ROT. Soms zijn de verwachtingen niet reëel gezien de structuur waarin gewerkt wordt, laat dit snel duidelijk zijn om zo te zoeken naar alternatieven.
8. Zorg dat een chef GMK binnen de ROT aanwezig is.

10. Bestuurlijke conclusies voor de gemeente Woensdrecht

De burgemeester is eerst verantwoordelijke voor de veiligheid van iedereen die zich tijdens een incident binnen zijn gemeente bevindt. Om deze verantwoordelijkheid vorm en inhoud te geven is het noodzakelijk dat de volgende elementen goed geregeld en verankerd worden in de structuur van inzet van de gemeentelijke organisatie en de hulpdiensten. Ook ingeval van grote stankincidenten wordt de noodzaak eerder bestuurlijk gevoeld dan die direct vanuit de operationele diensten wordt ervaren.

1. Alarmering van de burgemeester

Dit betekent dat de GMK Tilburg de burgemeester actief moet (laten) informeren als er meerdere ernstige klachten met een milieucomponent voordoen;

2. Milieudiensten

Klachteninformatie vanuit milieudiensten dient naar de gemeente toe op dezelfde wijze plaats te vinden. Dit betekent eenzelfde protocol voor GMK Tilburg en de regionale milieudienst;

3. Grotere stankincidenten

Grotere incidenten met in eerste instantie onbekende bron (plaats en stof) dienen te worden opgepakt conform de rampenbestrijdingsstructuur. Indien dit zich voordoet heeft de regionale milieudienst als waarschijnlijk eerste informatiebron en als aangewezen uitvoerder voor het draaiboek milieu de plicht actief de gemeente/burgemeester en hulpdiensten te adviseren;

4. Informatiebehoefte burgemeester

De burgemeester dient actief tussentijds geïnformeerd te blijven, dit in elk geval totdat de formele structuur (kern-GBT met hulpverleningsdiensten) actief ter plaatse functioneert. De informatiestroom kan daarna via ROT/GMK kanalen plaatsvinden. Het staat hem altijd vrij gebruik te maken van informele kanalen. Dit houdt ook de verplichting in deze kennis te delen met de hulpverleningsdiensten. Deze rol dient in de gemeente gepositioneerd en verankerd te worden;

5. Adequate, tijdige voorlichting

Er wordt een noodzaak gevoeld de bevolking en pers actief en tijdig voor te lichten. Dit betekent dat het proces gemeentelijke voorlichting altijd gestart moet worden en dat -tot de opkomst van een regionale ondersteuning- de gemeente zelfstandig voorlichting inzet (persberichten, calamiteiteninfolijn, rampenzender, persvoorlichting). Hulpdiensten zijn zich bewust van het feit dat afstemming van de voorlichting in de eerste fase van een incident moeilijk en moeizaam is, maar moet voorzien in de acute informatiebehoefte van de burger. Dit mag niet leiden tot enige terughoudendheid bij hulpdiensten in het verstrekken van informatie aan de burgemeester;

6. Ook gemeenten kunnen GRIP 2 maken

De gemeente moet alert zijn op het feit dat zij zelfstandig tot het besluit mag komen een GRIP 2 situatie te maken. De burgemeester meldt dit aan de GMK Tilburg. Er dient hetzelfde opgeschaald te worden wanneer er bestuurlijk gekozen wordt om op te schalen;

7. Kern-GBT in eerste effectgemeente

Het is wenselijk om in de Veiligheidsregio Midden- en West Brabant bestuurlijk de afspraak te verankeren dat in eerste instantie een kern-GBT met bemensing van hulpdiensten wordt ingesteld in de eerste gemeente die effecten heeft van een incident dat zich buiten de Veiligheidsregio Midden- en West Brabant heeft ontwikkeld en vanuit daar bezien of er opgeschaald moet worden naar GRIP 4.

8. Afschalen GRIP

GRIP situaties worden afgeschaald in overleg met het kern-GBT en/of de burgemeester. De hoogst verantwoordelijke in de GRIP structuur schaaft af, dit is in veelal het ROT of het GBT.

10. Aanbevelingen

Aanbevelingen voor HC-100

1. Onderzocht moet worden of alle Seveso bedrijven in het Antwerpse havengebied procedures hebben voor doormeldingen naar de HC-100;
2. Aanbevolen wordt bedrijven in het Antwerpse havengebied te adviseren om ook bij een intern incident de HC 100 te informeren;
3. Aanbevolen wordt om daarnaast de bedrijven te informeren over de samenwerking tussen België en Nederland, zodat ze beter kunnen anticiperen op de alarmering naar Nederland vanuit België;
4. De HC-100 moet nieuwe informatie sneller doorzetten naar de GMK zoals de melding van de soort stof;

Aanbevelingen voor GMK

1. Politie dient adequater te reageren op incidenten met betrekking tot stankoverlast en/of incidenten vanuit het Antwerpse Haven gebied;
2. Bij zaken die minder vaak voorkomen op de meldkamer de instructies te raadplegen en volgens deze te werken;
3. Afschaling ook doorgeven aan de getroffen gemeente;

Aanbevelingen voor ROT

1. Afschaling ook doorgeven aan de getroffen gemeente;
2. Ondanks het feit dat de communicatieprocedure ROT conform afspraak verlopen is, moet de procedure worden herbezien. Deze blijkt in praktijk te langzaam te zijn en niet aan te sluiten bij de feitelijke informatiebehoefte van met name de pers. De communicatiemiddelen die de media ter beschikking heeft geven meer en sneller informatie, dan hetgeen wat er gecommuniceerd is naar de pers toe. In toekomstige situaties zal er actiever worden gehandeld naar de pers. Het is aan de burgemeester om hierin zelfstandig een afweging te maken;
3. Onderzoek of er intensiever contact kan zijn vanuit ondersteuning sectie gemeente ROT met de ambtenaar rampenbestrijding in de gemeente;
4. Onderzoek de mogelijkheid om te komen tot een pikettelefoon voor de ondersteuning sectie gemeente;
5. Zorg ervoor dat in eerste instantie de formele informatiekkanalen en contacten worden gebruikt alvorens de informele lijnen in te zetten;
6. Onderzoek en verbeter de procedure ten aanzien van persvoorlichting vanuit het ROT. Met name de snelheid waarmee de eerste berichten naar de gemeente en de pers gaan, moet omhoog;
7. Sneller een persbericht uitdoen op basis van wat iedereen weet en wat iedereen toch al ziet;
8. De inhoud van het persbericht moet, ondanks tijdsdruk, beter worden afgestemd met het GBT;
9. Overweeg ondanks het feit dat er geen brongebied is in Midden- en West Brabant, toch het inrichten van een Copi op een logische plek bij een dergelijk incident.
10. Zorg voor structuur over informatie vanuit en naar het CoPI (of bewuste afwijking daarvan met dan aangepaste afspraken);
11. Wees snel duidelijk in wat communicatie in het ROT kan leveren en stem nogmaals taken af in het ROT. Soms zijn de verwachtingen niet reëel gezien de structuur waarin gewerkt wordt, laat dit snel duidelijk zijn om zo te zoeken naar alternatieven;
12. Zorg dat een chef GMK binnen de ROT aanwezig is.

Aanbevelingen voor gemeente Woensdrecht

1. Zorg ervoor dat in eerste instantie de formele informatiekkanalen en contacten worden gebruikt alvorens de informele lijnen in te zetten;
2. Sneller een persbericht uitdoen op basis van wat je weet en wat iedereen toch al ziet;
3. De inhoud van het persbericht moet, ondanks tijdsdruk, beter worden afgestemd met het GBT;
4. Pas informatie tijdig aan op de website en via de calamiteiteninformatielijn;
5. Het is wenselijk om in de Veiligheidsregio Midden- en West Brabant bestuurlijk de afspraak te verankeren dat in eerste instantie een kern-GBT met bemensing van hulpdiensten wordt ingesteld in de eerste gemeente die effecten heeft van een incident dat zich buiten de Veiligheidsregio Midden- en West Brabant heeft ontwikkeld en vanuit daar bezien of er opgeschaald moet worden naar GRIP 4.
6. De rampenzender Omroep Brabant inzetten bij calamiteiten met burgervoorlichting.

Aanbevelingen voor provincie Noord Brabant

1. Aanbevolen wordt om de afspraken tussen de gouverneur van Antwerpen en de provincie Noord-Brabant nader te onderzoeken en eventueel de afspraken vernieuwen als blijkt dat de afspraken in de praktijk niet werken;
2. Aandringen dat stroomvoorzieningen onder alle omstandigheden gegarandeerd is bij alle Seveso bedrijven danwel dat er een adequate noodstroomvoorziening aanwezig is.

Aanbevelingen voor piketpool Communicatie

1. Zorg ervoor dat er een gedegen piketrooster Communicatie beschikbaar is;
2. Zorg ervoor als piketpool Communicatie dat er een moment van overdracht wordt ingebracht wanneer men aankomt bij de getroffen gemeente en bij vertrek. (Naambordjes en takenkaarten kunnen hierbij toepasbaar zijn);
3. Stel een rampen USB stick beschikbaar in iedere gemeente. Hier kan lokale informatie opstaan zoals het rampenplan, contactgegevens binnen de gemeente, de regionale informatiegids, (waakvlam) overeenkomsten, werkprocedures, ervaringen uit andere incidenten van deze gemeente, voorbeelden van persberichten, voorbeelden van bewonersbrieven, handleidingen die binnen de gemeente gelden. Deze USB stick kan overgedragen worden aan de communicatiepool zodat zij alle lokale informatie hebben.

Bijlage 1 Tijdslijn cruciale meldingen

Tijdstip	Incident Antwerpen	Tijdstip	GMK Tilburg
12.00	Incident Exxon Mobil	12.33	Meldingen stankoverlast komen binnen bij de Teleservice politie
12.33	Omgeving alarmeert HC 100 Antwerpen	12.37	Melding doorgezet naar de GMK Tilburg
12.41	Brandweer Antwerpen ter plaatse	12.40	OvD-B gealarmeerd, prio 2 op basis van stankoverlast.
12.50	Dienstdoende officier ter plaatse bij Exxon Mobil.	13.10	OvD-B ter plaatse, geen stankoverlast waargenomen.
13.14	Op basis van overleg tussen dienstdoende officier en Exxon Mobil nader bericht aan HC 100. Op dat moment nog niet bekend welke stoffen.	13.10	Eerste melding van stankoverlast uit andere gemeente (Roosendaal). Gasluchtmelding door burger.
13.18	HC 100 alarmeert de GMK Tilburg	13.15	Meerdere stankklachten uit meerdere gemeenten doorgegeven bij de Teleservice politie (0900-8844)
13.26	Uit overleg Exxon Mobil en dienstdoende officier, blijkt dat het de stof H ₂ S, nafta en LPG betreft.	13.23	Burgemeester Woensdrecht belt de GMK Tilburg en vraagt of deze op de hoogte is van incident. GMK Tilburg meldt dat deze op de hoogte is van de stankoverlast maar niet van de onwelwordingen
13.44	Stofsoorten doorgegeven aan de GMK Tilburg.	13.30	De GMK Tilburg informeert de HovD-West en de RCvD-B.
14.09	Noodtoestand ten einde op plaats incident	13.41	GMK Zeeland in kennis gesteld door GMK Tilburg.
		13.42	Meetplanleider gealarmeerd
		13.48	GMK Zuid Holland Zuid in kennis gesteld door de GMK Tilburg.
		13.48	Kern OT gealarmeerd
		13.50	GRIP 2

		13.58	<i>RCvD stelt de burgemeesters van Woensdrecht, Bergen op Zoom, Roosendaal, Moerdijk, Halderberge en Steenbergen op de hoogte. Burgemeester van Woensdrecht geeft aan dat hij al op de hoogte was doordat hij de burgemeester van Stabroek heeft gebeld.</i>
		14.00 uur	<i>Pers neemt contact op met de gemeente Woensdrecht</i>
		15.15	<i>Toezegging ROT persbericht volgt in 10 minuten</i>
		15.48	<i>Persbericht vanuit het ROT binnen bij de gemeente Woensdrecht</i>
		16.05	<i>Persconferentie in de Raadszaal van de gemeente Woensdrecht</i>